

„Популяризиране на политиката на ЕК и МОСВ за опазване на биоразнообразието, защитените територии и зоните по НАТУРА от инвазивни чужди видове растения, чрез информационна кампания”

Изисквания на Регламент 1143/2014 и предстоящите ангажименти на страната

инж. Васил Петров
(ФИП)

www.invasiveplants.eu

Министерство на
околната среда и водите

Фондация "Информация и природозащита"

Защо бе приет Регламент 1143/2014

- Големият брой чужди видове в околната среда на ЕС – около 12000, 10-15 % се считат за инвазивни
- ИЧВ представляват една от основните заплахи за биологичното разнообразие и свързаните екосистемните услуги
- ИЧВ могат да окажат и значително неблагоприятно въздействие върху човешкото здраве и икономиката
- Изискването на Конвенцията за биологичното разнообразие за предотвратяване на навлизането на ИЧВ, контрола или унищожаването им
- Изискванията на Бернската конвенция, Директивата за местообитанията и Директивата за птиците да се опазват видовете от местната флора и фауна и природните местообитания
- Контролът на ИЧВ не е проблем само на една отделно взета страна
- Предприемане на координираните действия на ниво ЕС, ще способстват за по-адекватното решаване на проблема с ИЧВ

Предмет и обхват на регламента

- Приет на 22 октомври 2014 г. и в сила от 01 януари 2015 г.

- Предмет:

Определя правила за предотвратяване, намаляване и смекчаване на неблагоприятното въздействие от въвеждането и разпространението - както преднамерено, така и непреднамерено - на ИЧВ върху биологичното разнообразие в рамките на ЕС

- Обхват:

Прилага се за всички ИЧВ на територията на ЕС

Не включва ГМО, патогени и вредители по животни и растения, които се регулират от други европейски документи и някои видове, които се използват в аквакултури

Списък на ИЧВ, които засягат ЕС (чл. 4)

- Първи вариант - в сила от 03.08.2016 г. Направени са 2 допълнения през 2017 и 2019 г.
- Съдържа 66 вида, от които 36 са растения
- В България се срещат 8(9) вида от растенията
- Критерии за включване в Списъка:
 - чужди за територията на ЕС
 - създадат жизнеспособна популация и се разпространят в околната среда при съществуващите условия
 - имат значително неблагоприятно въздействие върху биологичното разнообразие или върху свързаните екосистемни услуги, човешкото здраве или икономиката
 - чрез оценка на риска е доказано, че изискват съгласувани действия на равнището на ЕС
 - включването им в Списъка е вероятно да предотврати, да сведе до минимум или смекчи тяхното негативно въздействие в ЕС

Ограничения (чл. 7)

По отношение на ИЧВ, засягащи ЕС, не се допуска преднамереното:

- внасяне на територията на Съюза, включително при транзитно преминаване под митнически надзор;
- съхранение, включително в контролирана среда;
- развъждане, включително в контролирана среда;
- транспортиране от, до или в рамките на Съюза, с изключение на транспортиране на такива видове до съоръжения във връзка с ликвидирането им;
- пускане на пазара;
- използване или размяна;
- разрешаване на възпроизвеждането, отглеждането или култивирането им, включително в контролирана среда; или
- освобождаване в околната среда.

Държавите членки предприемат всички необходими мерки за предотвратяване на непреднамерено въвеждане или разпространение на ИЧВ, които засягат Съюза.

Основни задължения на България

- Изключения / разрешителни (членове 8 и 9)
- Спешни мерки за видове, които не са включени в Списъка на ЕС, но отговарят на критериите (чл. 10)
- Национален списък на ИЧВ (чл. 12)
- **Планове за действие относно пътищата на ИЧВ (член 13)**
- **Национална система за наблюдение за ИЧВ (член 14)**
- Официални проверки (чл. 15)
- Ранно откриване и бързо ликвидиране (членове 16, 17 и 18)
- **Управление на широко разпространени ИЧВ (член 19)**

Изключения / Разрешителни (чл. 8 и 9)

- Създава се система за издаване на разрешителни за извършване на научни изследвания или опазване *ex-situ* на инвазивните чужди видове, които засягат Съюза (в контролирана среда и при строги мерки за недопускане на разпространение)
- В изключителни случаи, поради причини от първостепенен обществен интерес, включително от социално или икономическо естество се допуска издаване на разрешителни с друга цел (изисква се разрешение от ЕК)

Спешни мерки за видове, които не са включени в Списъка на ЕС, но отговарят на критериите (чл. 10)

- Когато държава членка разполага с доказателства за присъствие или непосредствен риск от въвеждане на нейната територия на ИЧВ, който не е включен в списъка на Съюза, но за който според събраните научни данни има вероятност да отговаря на критериите за включване в Списъка може незабавно да се предприемат спешни мерки.
- Незабавно се уведомява ЕК и всички други държави членки за взетите мерки и за доказателствата, обосноваващи тези мерки
- Прави се оценка на риска и се предприемат действия за включване на вида в Списъка.

Национален списък на ИЧВ (чл. 12)

- Държавите членки могат да изготвят национален списък на ИЧВ, които ги засягат.
- За тези видове, когато е целесъобразно могат да се прилагат мерките, предвидени за видовете от Списъка на Съюза.
- ЕК и другите държави членки се информират за видовете от националния списък и предприетите мерки.

Планове за действие относно пътищата на ИЧВ (чл. 13)

- До 18 месеца от приемане на списъка (13.01.2018 г.) – цялостен анализ на пътищата на непреднамерено въвеждане и разпространение на ИЧВ и набелязване на пътищата, изискващи приоритетни действия (приоритетни пътища)
- До 3 години от приемане на списъка (13.07.2019 г.) – изготвяне и изпълнение на един отделен план или набор от планове за действие за решаване на проблемите по приоритетните пътища.
- Плановете включват графици за действие, описание на мерките, които ще бъдат приети.

Национална система за наблюдение за ИЧВ (чл. 14)

- До 18 месеца от приемане на списъка (13.01.2018 г.) – създаване на отделна система за наблюдение на ИЧВ или интегрирана в съществуваща система.

Официални проверки (чл. 15)

- До 02.01.2016 г. – държавите създават напълно функциониращи структури за извършване на официални проверки, необходими за предотвратяване на преднамереното въвеждане на ИЧВ, засягащи ЕС.

Ранно откриване и бързо ликвидиране (чл. 16, 17 и 18)

- Системата за наблюдение и събраната информация при официалните проверки се използват, за да се потвърди ранното откриване на въвеждането или присъствието на ИЧВ, засягащи ЕС.
- Уведомява се ЕК и другите държави членки.
- До 3 месеца след изпращането на уведомлението за ранно откриване се прилагат мерки за ликвидиране, които се съобщават на ЕК и на другите държави членки.
- До 2 месеца от ранното откриване ИЧВ държавите членки могат да вземат решение да не прилагат мерки за ликвидиране, ако с надеждни научни доказателства е доказано, че:
 - това е технически невъзможно или
 - разходите са изключително високи и непропорционални спрямо ползите от ликвидирането или
 - не съществуват методи за ликвидиране или съществуващите такива имат много сериозно неблагоприятно въздействие върху човешкото здраве, околната среда или други видове.

Управление на широко разпространени ИЧВ (чл. 19)

- До 18 месеца след включването на ИЧВ в списъка на Съюза държавите членки въвеждат ефективни мерки за управление за видовете, считаните от тях за широко разпространени на тяхна територия, така че да се сведе до минимум въздействието на тези видове върху биологичното разнообразие, свързаните екосистемни услуги и когато е приложимо — върху човешкото здраве или икономиката.
- до 25.01.2021 г. – за *Ailanthus altissima*.
- Мерките трябва да са пропорционални на въздействието върху околната среда. Да са подходящи предвид конкретните обстоятелства. Да се основават на анализ на разходите и ползите. Да включват, доколкото е практически осъществимо, мерки за възстановяване.
- Мерките се степенуват по важност въз основа на оценка на риска и на тяхната разходна ефективност.

Предизвикателства на национално ниво

- Допълване на национална нормативна уредба по отношение на ИЧВ
- Разпределяне на отговорностите на институциите по изпълнение на Регламента
- Повишаване на капацитета на експертите от всички заинтересованите страни
- Привилчане на гражданите в подкрепа на процеса по контрол на ИЧВ
- Създаване на целеви финансови инструменти

Благодаря за вниманието!

За връзка:

Фондация “Информация и природозащита”

Тел/факс: 02 872 14 83

Email: bd@ecologybg.com

www.invasiveplants.eu